

MISIR'I ÜLKE VE KÜLTÜR OLARAK 5-6 YAŞ ÇOCUKLARINA TANITAN EĞİTİM PROGRAMININ ETKİSİ

THE EFFECTS OF A CURRICULUM FOR INTRODUCING EGYPTIAN CULTURE TO PRE SCHOOL CHILDREN

Alev Önder*
Özgül Polat Unutkan*

Özet

Çeşitli nedenlerden dolayı bir arada yaşamak durumunda olan insanlar arasında olumlu ilişkilerin gelişmesi bir toplumda karşılıklı hoşgörü, denge ve uyumun sağlanması açısından önem taşımaktadır. Bunun gerçekleşebilmesi için farklı insanların birbirlerine karşı gösterecekleri anlayış, hoşgörü ve başkalarının farklılıklarını kabul etme temelinde bir toplumsal yapıya gereksinim vardır. Böylesi bir toplumsal yapıyı oluşturan bireylerin yetiştirilmesi için örneğin farklı ülkelerin ve kültürlerinin tanıtılması gereklidir. Bu nedenle okul öncesi dönemden başlayarak çocuklara diğer ülkelerin çeşitli özelliklerinin ve kültürlerinin tanıtıldığı eğitim programları hazırlanmalıdır. Bu görüşlerden hareketle, araştırmada Mısır ülkesinin çeşitli nitelikleri ve kültürü ile ele alınıp incelendiği bir kültürler arası öğrenme programının etkililiği deneysel bir çalışma ile test edilmiştir. Çalışmada aynı anaokulunun birbirine paralel iki ayrı sınıfına devam eden, 5-6 yaş çocuklarından oluşan 15 er kişilik bir deney ve bir de kontrol grubundan, deney grubuna hazırlanan program uygulanmıştır. Araştırmanın bulguları hem öğretmenlerin hem de çocukların kendilerini değerlendirmelerine göre, deney grubu lehine farklılık olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Sözcükler: 5-6 yaş çocukları, Kültürler arası öğrenme, Mısır.

* Prof. Dr. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi İlköğretim Böl. Okul Öncesi Eğitimi A.B.D. alevo@anet.net.tr

** Dr. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi İlköğretim Böl. Okul Öncesi Eğitimi A.B.D. ounutkan@marmara.edu.tr

Abstract

Developing positive relationships between people who are living together is important to provide mutual tolerance, social balance and coherence in a society. In order to attain this goal a society needs to have a structure supporting peoples' tolerance for each citizen and accepting differences of other people. Education can provide some ways to establish a social structure in that direction. Educating individuals of such a society require to give positive knowledge to children about other countries and their cultures. From this reason curriculums introducing some qualities and cultures of other countries to children from the beginning of early years might be meaningful. In this research, the effects of a curriculum with various aspects and cultures of Egypt were tested with an experimental design. Children were attained randomly to the control and experimental groups. The results indicated that children in the experimental group learned more about Egypt than children in the control group.

Keywords: 5-6 years of children, Intercultural learning, Egypt.

1. GİRİŞ

Çeşitli nedenlerden dolayı bir arada yaşamak durumunda olan insanlar arasında olumlu ilişkilerin gelişmesi bir toplumda karşılıklı hoşgörü, denge ve uyumun sağlanması açısından önem taşımaktadır. Bunun gerçekleşebilmesi için farklı insanların birbirlerine karşı gösterecekleri anlayış, hoşgörü ve başkalarının farklılıklarını kabul etme temelinde bir toplumsal yapıya gereksinim olduğu açıktır. Böylesi bir toplumsal yapıyı oluşturan bireylerin yetiştirilmesi için örneğin farklı ülkelerin ve kültürlerinin tanıtılması öne çıkan bir amaç olarak gözükmektedir. Bu amacın önemli bileşenlerinden birisi ayrımcı davranışların ortadan kaldırılmasına yönelik olan genel çabalardır. Bilindiği gibi (Saunders, 1982), öğretmenlerin çocuklar arasındaki her türlü ayrımcılığa karşı doğrudan çalışmalar yapması gerektiği genelde kabul edilen bir eğitim amacı haline gelmiştir. Türkiye'de bu konuda yapılan sınırlı sayıdaki çalışmalardan birinde (Unutkan, Önder, 2006) Hindistan'ı ülke ve kültür olarak tanıtan bir program İstanbul'daki 5-6 yaşındaki okul öncesi dönemi çocuklarına iki hafta süreyle uygulanmış ve deney grubunda kontrol grubuna oranla bilgi yönünden artış olduğu saptanmıştır.

MISIR'I ÜLKE VE KÜLTÜR OLARAK 5-6 YAŞ ÇOCUKLARINA TANITAN EĞİTİM PROGRAMININ ETKİSİ

Bu nedenle okul öncesi dönemden başlayarak çocuklara diğer ülkelerin çeşitli özelliklerinin ve kültürlerinin tanıtıldığı eğitim programlarının hazırlanıp uygulanması ihmal edilmemesi gereken bir konudur. Bu görüşlerden hareketle bu araştırmada Mısır ülkesinin çeşitli nitelikler ve kültürü ile ele alınıp incelendiği bir kültürler arası öğrenme programının etkililiği deneysel bir çalışma ile test edilmiştir. Değerlendirilen programda ele alınan ülke olan Mısır kültürüne ait bilgiler; okul öncesine ilişkin farklı etkinliklerle (Drama, Sanat, Türkçe dil, oyun, okuma yazmaya hazırlık, fen ve doğa çalışmaları, müzik ve anne-baba katılımı) ve bilgisayar desteği ile sunulmuştur.

Dünya üzerinde yaşayan farklı ülkeleri ve bu ülkelerin kültürlerini, yaşam biçimlerini öğrenirken farklılıklara alışmayı öğrenmesi çocuğun kültürel bilgi yoluyla sosyalleşmesi (Holmes, 1978, Vygotsky, 1978) açısından önem taşır. Kültürel öğrenme olarak adlandırılabilir böylece bir öğrenme çabasının çalışmasının amacına ulaşabilmesi için hazırlanan eğitim programının drama gibi yaşayarak yaparak öğrenme yöntemine (Önder, 2003; 2005) aile katılımı gibi ailenin de desteğini almaya dayalı bir yöntem (Oktay ve diğerleri, 2003; Zembat ve Unutkan, 2001) farklı öğretim yöntemleri ve farklı öykü anlatma biçimleri gibi çocukların doğal olarak çok ilgisini çeken bir yöntem (Lynch, 1986, Unutkan, 2006) dayandırılmasında yarar vardır.

2. YÖNTEM

Çalışma deneysel desenli bir araştırma olup deney ve kontrol gruplarından elde edilen verilere uygulanan istatistiklere dayanmaktadır.

2.1. Denekler: Çalışmada aynı anaokulunun birbirine paralel iki ayrı sınıfına devam eden, 5-6 yaş çocuklarından oluşan 15 er kişilik bir deney ve bir de kontrol grubu kullanılmıştır. Denekler gruplara tesadüfen atanmışlardır. Deneklerin yaklaşık yarısı kız yarısı erkektir.

2.2. İşlem: Çalışmaya katılan deney grubundaki çocuklara, özel olarak hazırlanan iki hafta süresince her gün (toplam 10 gün) 2 ya da 3 etkinliğin çocuklara uygulandığı bir program sunulmuştur. Kontrol grubuna ise aynı konu (Mısır) yine iki hafta süresince her gün (toplam 10 gün) günde bir etkinlik olarak sadece flaş kartların kullanıldığı Türkçe Dil Etkinlikleri ile daha geleneksel bir yaklaşımla sunulmuştur. Hem deney hem de kontrol grubundaki çocukların söz

konusu ülke ile ilgili bilgileri hazırlanan toplam 12 maddelik bir anket yoluyla grup öğretmenleri tarafından ön test ve son test sınavı ile ölçülmüştür. Ön test ve son test değerlendirmesinde ayrıca çocuklara öğretmenler tarafından bilgisayar yardımıyla kendi kendilerini değerlendirdikleri toplam 8 maddelik bir soru listesi uygulanmıştır.

2.3. Deney Grubunda Uygulanan Program: Mısır'ı ülke ve kültür olarak ele alan aşağıdaki etkinlik türleri programın temelini oluşturmuştur. Türkçe Dil Etkinliği sohbet tarzında bilgisayar desteği de alınarak iki hafta süresince her gün düzenli olarak yapılmıştır. Diğer etkinlikler ise sınıfta uygulanan olağan günlük programın içerisine her gün 2 ya da 3 etkinlik olmak üzere dönüşümlü olarak dağıtılmışlardır.

1. Türkçe Dil Etkinliği (10 etkinlik)
2. Drama (2 etkinlik)
3. Oyun (4 etkinlik)
4. Müzik (2 etkinlik)
5. Sanat (9 etkinlik)
6. Fen ve Doğa Çalışmaları (2 etkinlik)
7. Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışması (6 etkinlik)
8. Anne-Baba Katılımı (10 etkinlik)

2.4. Kontrol Grubunda Uygulanan Program: Mısır ülke ve kültür olarak iki hafta süresince her gün Türkçe Dil Etkinliği çerçevesinde, sohbet tarzında her gün düzenli olarak işlenmiştir. Kontrol grubunda uygulanan program içinde başlıca kullanılan malzeme flaş kartlardır.

3. BULGULAR

Deney ve kontrol gruplarına uygulanan ön test ve son test sonuçları öğretmen rehberliğinde çocukların kendini değerlendirdiği bulgular

Tablo 1: Deney ve kontrol grupları çocuk değerlendirmesi ön test ortalama puanları

	Grup	N	X	Standart Sapma	Standart Hata
Ön test	Deney	15	,0000	,0000	,0000
	Kontrol	15	,0000	,0000	,0000

**MISIR'I ÜLKE VE KÜLTÜR OLARAK 5-6 YAŞ ÇOCUKLARINA TANITAN EĞİTİM
PROGRAMININ ETKİSİ**

Tablo 1'de görüldüğü gibi çocukların kendilerini değerlendirmelerine dayanan karşılaştırmada ön test puan ortalamaları arasında hiçbir fark saptanmamıştır. Bununla birlikte deney ve kontrol grupları arasında başlangıçta etkisi araştırılmak istenen programın ilgili olduğu konuda bir fark yoktur. Yani gruplar başlangıçta eşittir.

Tablo 2: Deney ve kontrol grupları çocuk değerlendirmesi son test ortalama puanları

	Grup	N	X	Standart Sapma	Standart Hata
Son test	Deney	15	8,0000	,00000	,00000
	Kontrol	15	1,8667	,91548	,23637

Tablo 2'de görüldüğü gibi çocuk değerlendirmesi temelinde yapılan karşılaştırmada deney grubu lehine fark vardır (Deney grubu X : 8,0000, kontrol grubu X: 1,8667). Söz konusu bu ortalamalara uygulanan t testi sonuçları aşağıda Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3: Deney ve kontrol grupları çocuk değerlendirmesi son test t testi sonuçları

	sd	Standart Hata	t	p
Son test	28	,23637	25,947	,000
	14,000			

Tablo 3'de açıkça görüldüğü gibi deney ve kontrol gruplarındaki çocukların son test değerlendirmeleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir (t: 25,947, P<.001).

Tablo 4: Deney ve kontrol grupları öğretmen değerlendirmesi ön test ortalama puanları

	Grup	N	X	Standart Sapma	Standart Hata
Ön test	Deney	15	,0000	,0000	,0000
	Kontrol	15	,0000	,0000	,0000

Tablo 4'de görüldüğü gibi öğretmenlerin değerlendirmelerine dayanan karşılaştırmada ön test puan ortalamaları arasında hiçbir fark saptanmamıştır.

Buna göre deney ve kontrol grupları arasında başlangıçta etkisi araştırılmak istenen programın ilgili olduğu konuda bir fark yoktur. Yani gruplar başlangıçta eşittir.

Tablo 5: Deney ve kontrol grupları öğretmen değerlendirmesi son test ortalama puanları

	Grup	N	X	Standart Sapma	Standart Hata
Son test	Deney	15	11,8667	,35187	,09085
	Kontrol	15	2,9333	1,03280	,26667

Tablo 5’de görüldüğü gibi öğretmen değerlendirmesi temelinde yapılan karşılaştırmada deney grubu lehine fark vardır (Deney grubu X: 11,8667, kontrol grubu X: 2,9333). Söz konusu bu ortalamalara uygulanan t testi sonuçları aşağıda Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Deney ve kontrol grupları öğretmen değerlendirmesi son test t testi sonuçları

	sd	Standart Hata	t	p
Son test	28	,28172	31,710	,000
	17,207			

Tablo 6’da açıkça görüldüğü gibi deney ve kontrol gruplarındaki çocukların son test değerlendirmeleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir (t: 31,710, P<.001).

4. YORUM / TARTIŞMA

Araştırmanın bulguları hem öğretmen hem de çocukların kendilerini değerlendirmelerine göre, deney grubu lehine farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Buna göre, deney grubunda Mısır ülkesi ve Mısır kültürü ile ilgili bilgileri, geleneksel yöntem yerine dramadan anne-baba katılımına değin çok farklı etkinliklerle alan çocukların kazanımları da kontrol grubuna oranla artış saptanmıştır. Bu sonuca göre hazırlanan özel programın başarılı olduğu söylenebilir.

Dünyamızın içinde bulunduğu ortamda farklı ülke ve kültürlerin bilgisine sahip olarak farklılıkları kabul etme ve bu kabul çerçevesinde değişik kültürden insanlarla olumlu ilişkiler geliştirme açısından önemli olan buradaki bulgular

MISIR'I ÜLKE VE KÜLTÜR OLARAK 5-6 YAŞ ÇOCUKLARINA TANITAN EĞİTİM PROGRAMININ ETKİSİ

konuyla ilgili benzer programların geliştirilerek uygulanması yönünden gerekli gözükmektedir.

Çağın gereklerine uygun nitelikteki bireylerin yetiştirilmesine okul öncesinden başlanmasının önemi de dikkate alındığında bu araştırmanın bulguları değerlidir. Çünkü kültürler arası öğrenmenin de tıpkı diğer alanlardaki öğrenmeler kadar erken başlamasının yararı açıktır.

5. SONUÇLAR

Araştırmanın bulguları özel olarak hazırlanan ve Mısır'ı ülke olarak ve kültürüyle tanıtan çok yönlü programın 5-6 yaş çocukları üzerinde olumlu etkileri olduğunu belirlemiştir. Başka bir deyişle araştırmaya katılan deney grubundaki çocuklar programın içeriğinde yer alan Mısır'la ilgili çeşitli bilgileri edinmişlerdir. Buradan hareketle hazırlanan programın çocuklara Mısır'ı tanıtmada konusunda istendik sonuçları verdiği ileri sürülebilir.

6. ÖNERİLER

1. 5-6 Yaş çocuklarına Mısır'ı bir ülke ve kültür olarak tanıtmada etkili olduğu saptanan bu programa benzer başka ülkeleri konu edinen programlar hazırlanabilir ve çocuklara uygulanabilir. Örneğin; İngiltere, Almanya, Tanzanya, Çin vb.

2. Bu çalışmada hazırlanan programın etkisi 5-6 yaş çocukları için sınanmıştır. Okul öncesi dönemdeki diğer yaş grubundan olan çocuklar için de program uygulanıp etkisi sınanabilir (4-5 yaş grubu gibi)

3. Bu araştırmada deney ve kontrol gruplarındaki çocukların sayısı 15'er çocuk ile sınırlı kalmıştır. Daha sonra yapılacak çalışmalarda çocuk sayısı daha fazla olan gruplarla çalışılabilir.

4. Çalışmanın dayandığı sosyo ekonomik düzey orta sosyo ekonomik düzeydir. Daha sonra yapılacak olan çalışmalarda alt ve üst sosyo ekonomik düzeyden çocuklarla da çalışılarak diğer sosyo ekonomik düzeylerdeki etkinliği sınanabilir.

5. Araştırmada deney ve kontrol grubundaki çocukların sayılarının az oluşu nedeniyle hazırlanan eğitim programının etkisinin cinsiyet değişkenine göre değişip değişmediği sınınamamıştır. İlerde yapılacak çalışmalarda yeterli sayıda ocuk sağlanmasıyla bu konuda cinsiyet farkı olup olmadığı da sınıanabilir.

6. Çalışmada deney ve kontrol grupları arasındaki fark iki haftalık uygulamanın ardından test edilmiştir. Sekiz ya da 12 hafta sonra yapılacak bir izleme çalışması ile öğrenilenlerin kalıcılığının sınıanması uygun olacaktır.

KAYNAKLAR

HOLMES, J. (1978). 'Sociolinguistic Competence in the Classroom' in J.C. Richards (ed.), Understanding Second and Foreign Language Learning, Newbury House.

LYNCH, J. (1986). Multicultural education principles and practice. London: Routledge.

OKTAY, A., GÜRKAN, T., ZEMBAT, R. ve UNUTKAN, Ö.P. (2003). Ne yapıyorum? Neden yapıyorum? Nasıl yapmalıyım? İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

ÖNDER, A. (2003). Okul Öncesi Çocukları İçin Eğitici Drama Uygulamaları. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

ÖNDER, A. (2005). Yaşayarak öğrenme için eğitici drama (6. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayınları.

SAUNDERS, M. (1982). Multicultural teaching: a guide for the classroom. London: McGraw-Hill Book Company (UK) Limited

UNUTKAN, Ö.P. (2006). Etkinliklerle hikâyeler. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

UNUTKAN, Ö.P. ve ÖNDER, A. (2006, May). Çok kültürlü eğitime bir örnek: hindistan'ı 5-6 yaş çocuklarına ülke ve kültür olarak tanıtan bir eğitim programının etkililiğinin incelenmesi. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi II. Uluslar Arası Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmuştur, Çanakkale.

VYGOTSKY, L.S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Mental Processes. Cambridge, MA: Harvard University Pres.

ZEMBAT, R. ve UNUTKAN, Ö.P. (2001). Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Yeri. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.